

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Ogólnopolska wystawa lokalnych murali

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

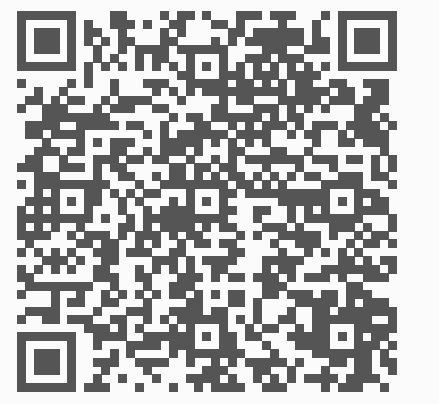
niepodległa

PATRON WYDARZENIA

ams

Powstanie Wielkopolskie

26.12.1918 – przyjazd i przemówienie Ignacego Jana Paderewskiego z balkonu hotelu Bazar

Fot. NAC

KARTKI Z POWSTANIA

Pocztówki autorstwa Leona Prauzińskiego ze zbioru „Powstanie Wielkopolskie 1918/19”. Zbiory: Polona

27.12.1918 – wybuchają pierwsze walki Powstania Wielkopolskiego w Poznaniu i w okolicy

DOWÓDCY POWSTANIA

28.12.1918 – kpt. Stanisław Taczak zostaje tymczasowym naczelnym dowódcą Powstania

05.01.1919 – Powstanie obejmuje kolejne tereny. W rękach polskich: Oborniki, Kościan, Ostrów, Śrem, Wągrowiec, Wronki, Jarocin, Krotoszyn, Miejska Górka, Jutrosin, Rawicz, Nakło nad Notecią, Mogilno, Strzelno, Kruszwica, Nowy Tomyśl, Czarnków, Wolsztyn

06.01.1919 – Powstańcy zdobywają lotnisko we wsi Ławica, sprzęt lotniczy i sprawne samoloty

11.01.1919 – po ciężkich bojach Polacy zdobywają Szubin. Powstańcy stawiają czoła niemieckim kontratakom

16.01.1919 – gen. Józef Dowbor-Muśnicki staje na czele Powstania

12.02.1919 – do tego momentu Powstanie rozchodzi się coraz szerzej - trudne starcia objęły Potulice, Robczysko, Miejską Górkę, Kargową, Babimost, okolice Bydgoszczy i Nakła, Rynarzewo, Rawicz, Kolno, Trzciel, Kopanicę i ponownie Szubin

16.02.1919 – rozejm w Trewirze – Niemcy zobowiązani do zaprzestania działań przeciw Armii Wielkopolskiej

Stanisław Taczak – pierwszy naczelnym dowódcą Powstania Wielkopolskiego. Fot. NAC

Józef Dowbor-Muśnicki – drugi naczelnym dowódcą Powstania Wielkopolskiego. Fot. NAC

Przyjazd Ignacego Paderewskiego do Poznania w grudniu miał być jedynie kolejną manifestacją polskości Prowincji Poznańskiej. Stał się jednak iskrą, która 27 grudnia doprowadziła do wybuchu powstania. Z ulic Poznania rozlało się ono najpierw na okoliczne miejscowości, a potem dalej, nacały region (dziś to tereny, które są w trzech województwach: kujawsko-pomorskim, wielkopolskim i lubuskim!). Ostatecznie uformowały się aż cztery fronty. Niektóre miasta i wsie zajmowano niemal bez rozlewu krwi, o inne toczono zacięte walki. Do najcięższych zmagania można zaliczyć boje o Szubin, Chodzież, Nakło, Inowrocław i Osieczną. Jednym z najważniejszych sukcesów było zdobycie lotniska we wsi Ławica w ciągu kilkunastominutowej akcji. Oddziały wielkopolskie miały przewagę nad przeciwnikiem dzięki brawurze, która niejednokrotnie równoważyła techniczną i liczebną przewagę żołnierzy niemieckich. Polscy żołnierze do ubrań przypinali srebrne orły i biało-czerwone kokardy, w najróżniejszych wersjach, wielkościach i materiałach. Na zapleczu Powstania Wielkopolskiego kobiety działały w służbach sanitarno-medycznych, organizacji żywienia, zaopatrzenia i wyposażenia, łączności i zwiazdzie. Walki zakończył rozejm w Trewirze 16 lutego 1919 roku, a żołnierze uformowanej Armii Wielkopolskiej ruszyli na fronty innych walk o polskie granice. Włączona w granice II RP Wielkopolska wniosła znaczny wkład materialny i duchowy do odradzającego się państwa polskiego.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

niepodległa

PATRON WYDARZENIA

ams

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

27

GRUDNIA

Powstanie Wielkopolskie wybuchło 27 grudnia 1918 roku. Zakończyło się Zwycięstwem Polaków: w jego wyniku w granice II Rzeczypospolitej włączono odzyskane ziemie. 103 lata później wspominamy ten niezwykle sukces, prezentując wyjątkową wystawę.

Przedstawiamy galerię murali stworzonych przez lokalne społeczności m.in. z okazji 100. rocznicy Powstania Wielkopolskiego. To wybrane projekty nawiązujące do wydarzeń z zimy 1918/1919, prezentujące historię małej ojczyzny w unikalnej, regionalnej, wielkopolskiej perspektywie.

Otoczone troską mieszkańców murale pielęgnują pamięć o ważnych postaciach i wydarzeniach.

Zapraszamy do oglądania!

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Śrem, ul. Wojska Polskiego 18

fol. Tomasz Tołoczko/BPN

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

PATRON WYDARZENIA
ams

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Kalisz, ul. Fabryczna 13/15

fol. Tomasz Tołhoczko/BPN

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

wiepodległa

PATRON WYDARZENIA

ams

Kalisz

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Zamość, gmina Szubin, ul. Bydgoska 33

fol. Tomasz Tołoczko/BPN

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

wiepodległa

PATRON WYDARZENIA

ams

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Zespół Szkół Technicznych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim, ul. Żwirki i Wigury 2

**POWSTANIE
WIELKOPOLSKIE**
100
ROZCHNICA

**27 GRUDNIA
1918/2018**

**WOLNOŚĆ
LICZY SIĘ
W KAŻDYM
WIEKU**

**JESTEM WIELKOPOLANINEM
TU JEST MOJE MIEJSCE, TU JEST MÓJ DOM**

**BOHATEROWIE
TAMTYCH
LAT**

Dowódcy:
gen. Stanisław Taczak - pierwszy dowódca Powstania Wielkopolskiego, gen. Józef Dowbor-Mielnicki - drugi dowódca Powstania Wielkopolskiego, ppłk Kazimierz Żankiewicz - dowódca frontu zachodniego i dowódca V Okręgu Wojskowego,
ppłk Józef Skrzyński - współtwórca Kompanii Powstańczej i współorganizator frontu zachodniego, ppłk Stanisław Sieda - dowódca I Kompanii Grodzkiej, kpt. Józef Kapczyński - dowódca II Kompanii Grodzkiej, sierż. Władysław Kępczyk - szef II Kompanii Grodzkiej

Grodziszczanie polegali w walce o Ojczyznę:
Włodzisław Bogusławski, Kazimierz Chociszewski, Stefan Koliński, Marcin Korczyk, Ludwik Małecki, Józef Palicki, Wiktor Rysmann, Antoni Smolbowski, Jan Stachecki, Jan Sternal ...

INSTITUT
PAMIĘCI
NARODOWEJ

fol. Tomasz Tołłoczko/BPN

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

wiepodległa

PATRON WYDARZENIA
ams

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Konojad, gmina Kamieniec, Sala Wielka przy ulicy Kościelnej

fol. Tomasz Tołoczko/BPN

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający m.in. Powstanie Wielkopolskie, Września, ul. Gnieźnieńska 1

fol. Tomasz Tołoczko/BPN

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

PATRON WYDARZENIA

ams

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Biedrusko, gmina Suchy Las, ul. Wojskowa 5

fol. Tomasz Tołoczko/BPN

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

PATRON WYDARZENIA

ams

Suchy Las
+FOR YOU

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Strzałkowo, ul. Generała Sikorskiego 41

fol. Tomasz Tołoczko/BPN

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

PATRON WYDARZENIA
ams

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Kostrzyn, ul. Piasta 1

fol. Tomasz Tołoczko/BPN

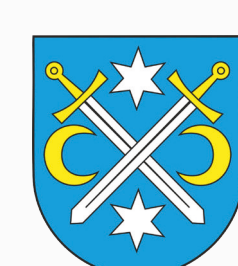

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

PATRON WYDARZENIA

ams

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, w 2018 roku zdobił elewację kamienicy w Poznaniu, ul. Dąbrowskiego 33

fot. ENEA

wiepodlega

PATRON WYDARZENIA
ams

Enea

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Lekno, gmina Wągrowiec, ul. Pocztowa 7

fol. Tomasz Tołoczko/BPN

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

wiepodlega

PATRON WYDARZENIA
ams

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Koziegłowy, gmina Czerwonak, os. Leśne blok 7d

fol. Tomasz Tołoczko/BPN

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

PATRON WYDARZENIA
ams

C.
czerwonak
zobacz więcej

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Bukownica, Grabów nad Prosną, Bukownica 39

fol. Tomasz Tołoczko/BPN

Zwycięskie Powstanie Wielkopolskie

27.12.1918–16.02.1919

Mural upamiętniający Powstanie Wielkopolskie, Gniezno, róg ulic Witkowskiej i Wrzesińskiej

fol. Tomasz Tołłoczko/BPN

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

niepodległa

PATRON WYDARZENIA

ams